

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Poggii Florentini Oratoris || Clarissimi, Ac Sedis Apo.||
Secretarii Opervm ||**

Poggio Bracciolini, Gian Francesco

Argentinae, 1513

VD16 ZV 12623

Carolo Aretino co[n]dolet super morte Nycholai Nicoli

urn:nbn:de:hbz:466:1-14341

diffiditate potentū / sed ultro cōsensū oīm in te delata tanq̄ in eum in quo ciuita-
tis vires nisi posse arbitrarē. Magna est hęc laus / summa gloria / præclarum ins-
dicium virtutis ac fidei excellens dignitas atq; omniū ceterarū p̄clarissima. Illa em̄
constans & vera dignitas / quæ ab uniuersis ultro offeri meritis & virtuti. Hoc est
unum in quo maxime sit tibi meo iudicio gratulandū / & tui redditus cupiditas ; quod tibi
tua excellētī dignitate & virtute testimonium / & tui redditus cupiditas ; quod tibi
quodāmodo fuisse optandū videtur: pelli e patria / ut tanto honore desideratus
atq; expeditus reuertēris: totq; iudicia publica tui redditus extarēt / quorū a dhuc ne
mīni meminimus cōtigisse. Nam pro te restituendo sumus magistratus in unam
sententiam cōuenit: pro te ciuitas arma sumpsit: pro te pplūs vocatus est ad con-
cionem & venit: pro te factum est plebiscitū illud de summo imperio creando: qđ
nō nisi in maximis ac difficilibus rebus tempibus fieri cōsuevit. Illa vero letanda ac
serme gestiens multitudo plebis quantā leticiam / quantā mentis iocunditatē pre-
selebat: tum demū rem p̄ saluā fore / tum se liberos esse / tum fortunis suis uti-
tum pace atq; otio frui iudicabāt posse / cum unus earum quesitor atq; auctor re-
uerētes. Itaq; tanta acclamatione decretū illud patrū cōprobauerūt / quantā nulla
alia in lege publica hoies meminissent. Et licet pars cōcionis vocem legem ferens
tis exaudire non possēt; neq; quid ab eo recitare intelligere; quia tamen sciebant
tua gratia aduocata esse concionem / acclamabant ac plaudēbant: non nisi rite ac
ordine fieri arbitrandes qđ ad rōnem tue incolumitatis p̄tineret. Quē obrem cum
magna debeamus amicis / plura parentibus / maxima patrie / omnia Deo immortalī /
cuius nutu & grā fuit singula: eximia quēdam atq; exquisita debes populo Flo-
rentino: cuius singularis erga te affectio atq; amor omnia quæ chara nobis esse fos-
lent / tibi una hora summa cum laude & cōmendatione restituit. Præclarū est reddi-
re in priam p̄darius cum honore, locundū est reddi suis: iocundius cum amplius
dine & dignitate. Charū est diligi a ciuibus: charius expecti atq; euocari. Præstans
postulanā a magistratū p̄stantius a pplō uniuerso. Hęc nota continent omī ex parte
cōsummatam laudem: hęc sunt exp̄ssa vestigia p̄fectę dignitatis: hęc digna vtur-
tis tue testimonia: quę a deo ampla sunt / ut ne quēdā homini putem phas esse plu-
ra optare / qđ quæ tute ip̄e tibi tuis operibus / tuis in rem p̄ meritis / in singulos bene-
ficijs compasit. Fruere hoc tuo immortalī munere quod tibi nulla vis externa eripis
et nullus fortunę impetus quassabit: nulla tempe obliterabunt. Et si unq; virtus
tibi chara fuit nunc effice ut videat charissima: cū intelligas illam parere tam uberes
res fructus / tam iocundos: quos si quando casus aliquis opp̄ssit / tamē emergāt alīs
quando necesse est atq; in lucem prodeant. Quē si defint cetera: & in ip̄a virtute satis
premijs esse sapientes volunt: & a Deo eternam illi mercedem certissimā oīm illi cō-
tinuam. Vale diu. & me ut facis ama.

Poggius Carolo suo Aretino S.D.P.

Gratam dolorem suscepi / prout equum erat mi Carole / ex obitu p̄stantissimi
viri Nycholai nostri cōmunis doctorū omniū virorū parentis: quem si phas esset
optare / oportuerat pro cōmuni utilitate fieri immortalē. Effudi mltas lacrymas
tanq; in patris funere ad primū nunciū mortis sue: quas auxit etiam eplā Nycholai
hui / qui mihi illum diem suum obisse significauit. Vellem affuisse in eius fanere:
nam ei p̄stitissem omnia pietatis officia quæ a gratis filijs patribus tibi solēt. Quē
em p̄rem habui cui plus debuim qđ Nycholao: Hic mihi parens ab adolefcens
tibi hic postmodū amicus: hic studiorū meorū a diutor atq; hortator fuit: hic consis-
tio / scribis / opibus semp me ut filiū & amicum fouit atq; adiunxit. Hic me ad virtutē
tem / hic ad s̄rarum doctrinam / hic ad bonarū artium studia semp incita uit: deniq;
nihil erga me omisit eorū quę vel ab indulgentissimis parentibus filijs tribui solēt.
Quē si itus humanitatis ferret / dicerem me plus Nycholao quodāmodo debere / qđ

Quę quibz
debeamus

Condolet
morti Nycholai nico
li.

his qui me percarunt. Illi me ignarū rerum oīm genuerūt; hic me reddidit sua oēs
 doctiorem. Illi tm̄ ut essem effecerūt; is ut essem cū honore & dignitate. Illi alienen-
 ta corporis p̄buere; hic animū moribus & recte viuendi institutis instruxit; ut quis
 tum ceteri parentibus atq; educatoribus suis debeant lege nature/tantū ego Nycholao
 nostro & eius nomini iure humanitatis/& suis erga me meritis me debeo
 re profitear. Quid ego de me solo loquar? Omnibus ille qui ad s̄rarum studia
 anhela bāt/in quibus aliquā virtutis speciem notam inesse putabat/sic adheret
 sic fauebat ut vere cōmunis doctorū oīm parēs atq; alitor esse videret. Illius
 cohortationes multos ad s̄ras incitabant: illius sibi multorū studia sustentabant
 neq; ope/neq; consilio nulli unq; ne externo quidem defuit; quem autē liberatioris
 s̄rutiū/aut incensum ad perdicendū cōspiciebat. Rectissime video affirmare pos-
 se non magis mihi q̄ reliquis qui nostris studijs delectent Nycholai interitum cō-
 munitis calamitatis causa esse lugendū ac deplorandū. Amissum est tanq̄ incitame-
 tum quoddā; quo impellebamur vel inuiti ad studia non solum s̄rarum/sed etiam
 honestatis. Magnam profecto iacturam talis mors attulit s̄rarum studijs & salu-
 tis musis; quarum ille veluti faceret castos ut digne colerent sua diligentia studio
 atq; opera effecit; p̄bens se ducem atq; hortatorem omnibus qui bonarū artium s̄ra-
 dia sibi proponeret capescenda. Quintus Metellus posteriore Scipione domi-
 nante/quis inimicus palam exclamauit: corruisse Romane urbis moenia. Ita dici
 potest: sublato hoc nostro musarum cultore / s̄rarū virorū decus cū ac dicitur
 rium corruisse. Fateor aliquos doctiores & eloq̄ntiores fuisse etate nostra: sed qui
 humanitate/industria librorū perquirendorū/familiaritate doctissimorū virorū co-
 mitate ipsa/affabilitate/facilijs/in doctos oīes charitate atq; beniuolentia/libro-
 copia qui quidem p̄sto essent Nycholauū superant credo neminem extitisse. Erat s̄ra-
 per domus eius referta doctis & egregijs viris; qui ad eum quotidie accedebant.
 Nemo Florentiā qui aliquid sapet unq; adijt/quin potius in primis Nycholai do-
 mum & libros sibi visendos putaret. Hunc omes propter eius doctrinā atq; hu-
 manitatem obseruabant; colebant atq; unice ut cōmunem librorū antistitem dili-
 gebant. Non me fugit/solere ab inuidis & malitiosis quibusdā obijci: q̄ nihil unq;
 scripserit; nullum tradiderit opus dignū nomine docti viri. Quibus licet postea
 sp̄deri: fatius multis futurū fuisse tacere q̄ aliquid scripsisse; cum ineptitudinem
 suam scribendo propalarint; tamē sciant non solum Nycholauū/sed neq; Pytha-
 goram/neq; Socratem/multosq; p̄terea summos philosophos quicq; scripserunt
 si quis propterea indoctos putet/ipse stultissimus videat. Deniq; s̄ra-
 uator noster/qui erat ipsa sapientia/nihil scribere voluit. Item nullū ignorantiē ar-
 gumentū est/a scribendo abstinuisse; quin potius suas cogitationes s̄ris mandasse
 persepe scribentis stulticiam patefecit. Verum non sumpsi nunc a te hoc scribendi
 munus/ut verer in laudibus Nycholai; hoc enim tibi & ceteris qui dicendo pos-
 sunt relinquendum putauit: tm̄ significasse tibi volui: me ex eius obitu summo do-
 lore ac moerore affectū. Neq; em̄ cum mecū sepe cogito: me cū Florentiā redierit
 si id Deus promiserit/ neq; Nycholai domū frequentaturū amplius; neq; vitam
 quondā mei amantissimū post hac me visurum ullo modo/ etiam scribendo pos-
 sem lachrymas cōtinere. Quem em̄ animū cogites esse meū: cum teneam memo-
 ria: nostram amicitia a bonis inijtjs profectam nō solum iam sex & triginta annis
 non labefactam/aut discidio intermissam; sed semp̄ tum crebris epistolis/ tum
 mutuis officijs conseruatam atq; auctam fuisse. Nescio quid ceteri faciant; ego cer-
 te memoriā eius studiosissime ac sanctissime colam; & plus mortui laudibus tribu-
 am q̄ dum erat nobiscum. Illud em̄ adulationi tunc tribui potuisset: nūc certe s̄ro
 oīes pierati & grati hominis tribuitur: os officio. Id profecto scias volo: me lachry-
 mas quas in funere illius viri p̄stantissimi patitq; amantissimi p̄buissem/ me cum

Doctorem
oīm parēs,

Q. Metell.

hanc scriberem epistolam/repetita in me suorum beneficiorum plurimas effudit se. Vale & tu quoque quem plurimum amavit.

Poggius florentinus insigni equiti domino Leonello Estensi virtutis cultori Salutē dicit plurimā.

Quāvis superfluum & pene arrogans videri possit, velle me vobis incitare egregiam animi tui indolem sua sponte ad litterarum studia, erectam atque incitatum; amor tamen singularis erga te meus me cogit: ut non coartatione/attamen acclamatione aliqua/sicuti publicis in ludis fieri videmus: prosequar te currentem ad id certamen quod pulcherrimum omnium iudicat. Nam cum duplex sit ad veram gloriam & laudem cursus: alter per rei militaris exercitium; alter per otium litterarum; non discutiam nunc uter alteri sit preferendus. Id vero constanter affirmo: & bellicam disciplinam penitus nostris diebus extinctam/ut nulla solida laus ex ea ortiri possit: & illam quicquid fame & nominis apud posteros adeptam sit/litterarum beneficio cosecutam, iacerent enim sepultam atque obrutam ppetra oblivione Regum atque Imperatorum res geste quatumvis illustres atque magnifice; quippe que raro etatem hominis excederent: nisi doctissimorum virorum industria immortalitati dedicarent. Cōsuecunt enim omnia & vetustate conficiuntur/que doctorum hominum ingenio carēt. Exincta & pene deleta iam fama est/ licet infra quinque gesimū consistat annum excellentissimi illius Imperatoris quem Tamberlanū cognomināuerūt; cuius opera a deo pceda & egregia extiterit: ut cuiusvis eorum qui unquam fuerūt Ducū aut Imperatorū verissime possint conferri. Expugnauit urbes plurimas arte ac natura munitas. Sæpius hostium exercitus innumeros proftrauit: quæ draginta milia hominum una adeo capto Duce qui magnus thurcus vocabatur deleuit, Maximas vastauit nationes: regna plura in suam ditionem redegit, habuit numerum militum partem Xerxi. Militaris disciplina adeo vixit in illo: ut castrorum ordo similis esset compositæ ciuitati. Nunquam comatus tanto hominum numero defuit: nunquam aduersum experitus est fortunam: verum qui caruit scriptorum luce, Memoriam tantum visum paucissimi tam tenent: & eius gesta nulli/aut admodum pauci meminerūt. Quam ob rem pcedatissima oim ea debet haberi/que ad æternitatem sui nominis cosequendam nullius alterius egeat adminiculo: reliqua vero suo opere atque adimento nitantur atque consistant. Cum ergo omnes cogitationes & curas contuleris ad humanitatis studia & eloquentie doctrinam: atque ad ea ita incumbas/ ut etiam eos qui sunt otiosissimi tua diligentia exupare videaris: persevera queso & persiste in hoc tam egregie virtutis teatro/ex quo amplissimam glorie palmam sis cosecuturus. Multos egregios Principes post septingentesimū annum tulit Italia/qui sua ætate & pace & bello claruerunt: at illorum nomen obscurum est atque aboletum: quoniam neque ipsi docti extiterunt/ neque a doctis posteritati tradita est eorum virtus. Nostra quoque ætas aliquos protulit minime cōtemnendos/ quorum iam fama silentio obducta delitescit. Homerus enim Achillem cosecrauit æternitati: at nisi is extitisset/ idem tumulus ut inquit Cicero/ qui corpus Achillis cōtulerat/ etiam famam obruisset. Ita accidit Cicero profecto: nullum virtutis opus adeo excellens & eximium unquam fuit/ ut eius nomen fuerit diuturnum: nisi doctrine munere cōmendet memorie posterorum. Quam ergo estimanda est litterarum facultas: quæ gloriam prestat rebus gestis/ & reddit homines imortales. Maximū & precipuum locum sibi semper vendicauit militia & imperatoria laus: sed manca quedam res & infirma ad conseruandam sui memoriam repetitur absque auxilio scriptorum/ qui illam celebrem reddant. Nullum enim habent firmiorum excellentium virorum facta locum: nullum certamen tenent nisi quam litterarum ope adipsam. Quis (ut Barbara omitam) Græcorum aut Romanorum gesta cognouit/ nisi defuissent scriptores uberrimi qui eorum res domi & foris gestas sua facta

Cursus glorie duplex.

Tamberlanus.

Hortatur ad studium humanitatis.

Cicero